

- Sarı, M., *Demokratik Değerlerin Kazanımı Sürecinde Örtük Program: Düşük ve Yüksek Okul Yaşam Kalitesine Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma* (Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi), Adana, 2007.
- Selye, H., *Stres*, Montreal, Acta, Inc. Medical Publishers, Canada, 1950.
- Simon R. I., Willinsky, J. "Behind A High School Literacy Policy: The Surfacing of A Hidden Curriculum", *Journal of Education*, Vol. 162, Win-1980, p.111-121.
- Snyder, B.R. *The Hidden Curriculum*. New York: Alfred A. Knopf, 1971.
- Tuncel, İ., *Duyuşsal Özelliklerin Gelişimi Açısından Örtük Program*, (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2008/a.
- Türedi, H., *Örtük Programın Eğitimde Yeri ve Önemi*, (Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Sakarya, 2008.
- Vallance, E., "Hiding the Hidden Curriculum: An Interpretation of the Language of Justification in Ninetenth Century Educational Reform", *The Hidden Curriculum and Moral Education*, (Ed. Giroux H., Purpel, D.), MrCutran Publishing Corporation, California, 1983, p.9-27.
- Vallance, E., "The Hidden Curriculum and Qualitative Inquiry As States of Mind", *Journal of Education*, Vol. 162, Issue 1, Feb 1980, p.138-151.
- Yaman, B., "Pedagojik Formasyon Eğitimi Almamış Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Algıları", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Kış 2010 , C.9, S.31, 2010, s.53-72.
- Yüksel, S., "Yükseköğretimde Eğitim Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.XV, 2002.
- Yüksel, S., *Örtük Program Eğitimde Saklı Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.

**FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KPSS ALGILARI VE BU
ALGILARIN ÖĞRENME YAŞANTILARINA ETKİSİ**

**Pse Perceptions Of Pre-Service Science Teachers And The Effect Of These
Perceptions On Their Learning Experiences**

Zeynel Abidin YILMAZ*
Sema ALTUN YALÇIN**
Sinan YALÇIN***
Sakıp KAHRAMAN****

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) algılarını saptamak ve bu algıların onların öğrenme yaşantılarına etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu ülkemizdeki yeni kurulmuş üniversitelerin birinde bulunan Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümüne devam etmekte olan 7 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda yürütülmüş olup, durum çalışması yöntemi kullanılmıştır ve elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. KPSS'nin öğretmen adaylarında kaygı, korku, endişe, stres, kâbus, maraton, geçilmez sınav, hayati değer taşıma ve başarılı olmak zorunluluğu gibi duygular yarattığı saptanmıştır. Öğretmen adaylarının bu algılarının öğretmen adaylarının eğitim fakültesinde verilmekte olan derslere bakış açılarını genel olarak olumsuz etkilediği ve eğitim fakültesinde verilen eğitimi yetersiz, gereksiz, kalitesiz ve önemsiz olarak görmelerine yol açtığı belirlenmiştir. Ayrıca, eğitim fakültesindeki derslere çalışmaktansa KPSS'ye çalışmış olsalardı çok daha yerinde bir davranış sergilemiş olacaklarını ve bu zamana kadar eğitim fakültesindeki derslere çalışarak boşa zaman geçirdiklerini düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: KPSS, öğretmen adayı, öğrenme yaşantısı

---

* Yrd. Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi / z07yilmaz@gmail.com

** Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi / saltun_11@hotmail.com

*** Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi / sinan29@gmail.com

****Yrd.Doç. Dr. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi /kahramansakip.gmail.com

ABSTRACT

The aim of the study is to determine pre-service science teachers' perceptions about Public Personnel Selection Examination (PPSE) and to investigate the effect of these perceptions on their learning experiences. The working group of the study consisted of seven seniors enrolled in the pre-service science teacher training program at newly established University. A case study was used and the data were analyzed using content analysis. It was found that PPSE led to feelings of anxiety, fear, stress, nightmare, marathon, unachievable exam, survival value and obligation to succeed. In addition, it was found that the perceptions of pre-service science teachers negatively affected their views of the courses that were given in the Faculty of Education and led them to think that the courses in the curriculum of the Faculty of Education were inadequate, redundant and unimportant. The participants also believed that it would have been better if they had studied for KPSS rather than the courses given in the Faculty of Education and that they wasted their time studying the courses in the Faculty of Education.

Keywords: PPSE, pre-service science teacher, learning experiences

GİRİŞ

Toplumların iktisadi kalkınmayı ve refahı yakalayabilmeleri, rekabet odaklı küresel ekonomiye ayak uydurabilmeleri ve daha da önemlisi kültürel varlıklarını devam ettirebilmeleri, güncel bilgi ve becerilerle donatılmış bireyler yetiştirmeleri ile mümkündür. Çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış bireylerin yetişmesi ise kaliteli bir eğitim sistemi ile gerçekleştirilir (Özoğlu, 2010). Eğitim sistemi bir toplumun gelecek vizyonu oluşturmasının ve kalkınma hamlesi gerçekleştirmesinin anahtarıdır. Toplumlar ancak ve ancak eğitim sisteminin yetiştirdiği bireyler eliyle muasırlaşır ve gelişir.

Eğitim sistemi içerisinde, ihtiyaç duyulan insan gücünün yetişmesinin en önemli aktörü öğretim işinin temel sorumlusu olan öğretmenlerdir (Sünbül, 1996). Öğretmen, bir toplumun gereksinim duyduğu her meslekten bireyler yetiştirme, toplumun bilgi ihtiyacını karşılama ve toplumun geleceğini şekillendirme gibi kutsal bir görevi üstlenmiştir (Kuran, 2002). Öğretmenlik mesleği mesleklerin mesleği olarak tanımlanmayı hak eder. Çünkü öğretmenlik mesleği, diğer mesleklerin bilişsel, devinişsel inceliklerinin öğretilmesi sürecinde rol oynayan kilit bir meslektir (Türer, 2009).

Toplumsal gelişmenin ve kalkınmanın en önemli ögesi olan eğitim kurumlarının amacına ulaşmasında en önemli sorumluluk öğretmenlere aittir. Öğretmenler geleceğin dünyasını inşa edecek olan nesillerin yetişmesinde ve topluma kazandırılmasında baş aktörlerdir. Öğretmenlik mesleği, bir taraftan bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönden bir bütün olarak gelişmesini sağlarken diğer taraftan toplumun sosyo-kültürel, teknolojik ve ekonomik alanlarda gelişmesine hizmet etme sorumluluğunu da taşır (Doğan, 2005: 7).

21. yüzyılın bilgi teknolojisi toplumunda öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterli, bilgili ve alanına hâkim, ders etkinliklerini planlayabilen, öğreteceği konunun özelliğine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme bilgi ve becerisine sahip öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır (İlhan, 2004).

Toplumsal açıdan bu kadar önemli bir göreve sahip olan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve atanması ülkemizde sürekli tartışılan konular arasındadır. Ülkemizde öğretmenlerin seçimi KPSS ile yapılmaktadır. Eğitim fakültelerinde yetiştirilen öğretmen adayları öğretmenlik mesleğine ilk adımlarını KPSS ile atmakta, aldıkları puanlar doğrultusunda öğretmenlik mesleğine atanabilme hakkına sahip olabilmektedirler. Öğretmen adayları için önemli bir yere sahip olan KPSS, aynı zamanda sorun, stres, kaygı, korku anlamlarına da gelmektedir. Öğretmen adayları öğrenim hayatları boyunca KPSS sınavına hazırlanmakta özellikle de eğitim fakültelerinin son sınıflarında zamanlarının büyük bir kısmını KPSS'ye ayırmaktadırlar. Bu açıdan yaklaşıldığında KPSS öğretmen adayları için hayati bir öneme sahip olmaktadır.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırmanın amacı fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda öğretmen adaylarının KPSS algılarını belirlemek ve bu algıların öğrenme yaşantıları üzerindeki etkisini tespit etmektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemleri şu şekildedir;

- Öğrencilerin KPSS algıları eğitim fakültesinde verilmekte olan eğitime olan bakış açılarını nasıl etkilemektedir?
- Öğrencilerin KPSS algılarının eğitim fakültesinde verilmekte olan dersleri öğrenmelerine etkisi nedir?
- Öğrencilerin KPSS algılarının KPSS'de çıkan konuları (dersleri) öğrenmelerine etkisi nedir?

Araştırmanın çalışma grubunu Erzincan Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 7 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaşları 21-25 yaş arasında değişiyor olmakla birlikte 4'ü erkek, 3'ü kız öğrencidir.

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda yürütülmüş olup, durum çalışması yöntemi (McMillan ve Schumacher, 2009) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları, düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır (Brannigan, 1985).

116 / Zeynel Abidin YILMAZ - Sema ALTUN YALÇIN - Sinan YALÇIN - Sakıp KAHRAMAN

Bu çalışmada yarı-yapılandırılmış görüşmenin içerdiği beş soru, mevcut durumu tespit edebilmek amacıyla araştırmanın amacı, literatür taraması, araştırmacıların gözlemleri ve ilgili eğitim bilimleri alanındaki uzmanların görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme sorularının kapsam geçerliğini sağlamak üzere sorular alandan üç uzman tarafından incelenerek gerekli düzeltmeler ve değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca üç öğretim üyesi ile de yarı-yapılandırılmış görüşmenin pilot uygulaması yapılarak soruların hangi sıra ve biçimde sorulacağına karar verilmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşmenin içerdiği sorular şu şekildedir:

1. Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) kelimesinin sizde çağrıştırdığı şey nedir? Nedenini açıklayınız?
2. KPSS eğitim fakültesinde verilmekte olan derslere bakış açınızı etkilemekte midir? Nasıl? Neden?
3. Yeni almakta olduğunuz bir dersin içeriğini öğrendiğinizde bu derse olan tutumunuz KPSS'de çıkıp çıkmama durumuna göre değişmekte midir? Nasıl? Neden?
4. KPSS sizin üzerinizdeki etkisi 1. 2. 3. ve 4. sınıftaki derslerinize çalışma ve öğrenme durumunuza etkisi var mı? Sınıf düzeyine göre değişmekte midir?
5. KPSS'ye çalışırken, KPSS algınız sizin konuları öğrenmeniz üzerine nasıl bir etki yapmaktadır? Neden?

Verilerin Analizi

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler yardımıyla toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuş, birbirine benzeyen veriler belirli kategoriler ve temalar eşliğinde bir araya getirilmiştir. Bu uygulama üç uzman tarafından ayrı ayrı yapıldıktan sonra bir araya gelinerek, yapılan kodlamaların tutarlılığını belirlemek amacıyla birbiriyle kıyaslanmıştır. Kodlamaların büyük oranla benzer olduğu gözlenmiştir. Üç bilim uzmanı eşliğinde her kodun altındaki alıntılar tek tek değerlendirilmiş ve görüşme kodlarının son şekli verilmiştir. Veriler, analizlerin son hali ile düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2006; 265) nitel araştırmalarında uzman görüşü, katılımcı teyidi ve ayrıntılı betimleme yöntemleriyle araştırmanın geçerliğinin; tutarlık ve teyit incelemesiyle de araştırmanın güvenilirliğinin sağlanacağını vurgulamışlardır. Araştırmanın geçerliği ortaya çıkan sonuçların çalışma grubunda yer alan üç katılımcının teyit etmesi ile sağlanmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için dışarıdan bir uzmana araştırmanın ham verileri verilerek onun ulaştığı sonuç, yorum ve öneriler ile bu araştırmadan ortaya çıkan sonuç, yorum ve önerilerin tutarlığı incelenmiştir. Diğer taraftan araştırmanın bulguları, ilgili tema içerisinde yer alan görüşlerin genelini yansıtacak şekilde ayrıntılı alıntılar yapılmış ve araştırma kalitesi yükseltilmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

1. “KPSS kelimesinin sizde çağrıştırdığı şey nedir? Neden?” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde "kaygı", "korku", "endişe", "stres", "kabus", "maraton", "geçilmez sınav", "hayati değer taşıma" ve "başarılı olmak zorunluluğu" nu çağrıştırdığı ortaya çıkmıştır. Ö7 kodlu öğrenci KPSS hakkındaki görüşlerini *"Sene sonunda girmemiz ve başarılı olmamız gereken bizim okuduğumuz 4 yılın değerlendirmesi olarak düşünüyorum. Başarılı olamazsak okuduğumuzun çevre tarafından bir şeye yaramadığının düşünüleceği ayrıca sınav sisteminin değiştiğinde atanmamın daha zor olacağını düşünüyorum."* şeklinde ifade ederken Ö6 kodlu öğrenci ise *"Kâbus. Çünkü bunca yıl göstermiş olduğum çabalarım birkaç saat içinde boşa gidebilir. O yüzden bana kâbus gibi geliyor. İsmi ben de aşırı derecede stres uyandırıyor."* şeklinde ifade etmiştir. Bununla birlikte, Ö3 kodlu öğrenci ise *"Sıkıntı, stres, kaygı ve maraton çağrıştırmaktadır. Çünkü iyi bir gelecek hayatım bu sınava bağlı."* şeklinde bir ifade ile KPSS hakkındaki düşüncelerini rapor etmiştir.

2. “KPSS sınavı eğitim fakültesinde verilmekte olan derslere bakış açınızı etkilemekte midir? Nasıl? Neden?” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar "ilgi", "başarı" ve "değer" olarak üç kategoride toplanmaktadır. "İlgi" kategorisini oluşturan üç öğrenci, eğitim fakültesi müfredatında bulunan ve KPSS'de çıkan dersleri büyük ilgiyle ve dikkatle dinlediklerini, diğer derslere karşı ise ilgi ve isteklerinin azaldığını belirtmişlerdir. "İlgi" kategorisini oluşturan Ö1, Ö5, Ö6 kodlu öğrenciler görüşlerini sırasıyla, *"Eğitim fakültesinde KPSS müfredatında olan derslere daha fazla ilgilenmemizi diğer dersler karşı ise ilgilenmemizi azaltıyor", "Evet etkilemektedir. KPSS'de çıkacak derslere konulara daha çok istekli oluyorum"* ve *"Evet, etkiliyor. KPSS'de soru olabilecek derslere karşı ilgim daha fazla"* şeklinde ifade etmişlerdir. "Başarı" kategorisini oluşturan iki öğrencinin ise; KPSS'de çıkan dersleri KPSS'ye hazırlık olarak gördükleri için çok iyi dinledikleri, KPSS'de çıkacak soruları kaçırmamak için daha iyi anlamaya çalıştıkları, diğer derslere ise sadece dersten geçecek kadar çalıştıkları hatta o derslerin sınavına çalışmak bile istemedikleri tespit edilmiştir. Bu kategoriyi oluşturan Ö2 ve Ö7 kodlu öğrenciler düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir: *"KPSS'de çıkacak dersleri soru kaçırmamak, daha iyi anlamak için iyice dinlemeye çalışıyorum.... ama KPSS ile alakasız derslerin sınavlarına bile çalışmak istemiyorum."* ve *"Son 2 yılda okuduğumuz derslerde eğitim bilimlerini daha dikkatli dinlememizi sağladı. KPSS hazırlık olarak gördüğümüz için ... diğer derslere geçecek kadar çalışmayı yeterli görüyorum".* "Değer" kategorisini oluşturan Ö3 ve Ö4 kodlu öğrenciler ise; eğitim fakültesinde derslerin işlenme biçiminin, müfredatının KPSS ile uyumsuzluğunun, KPSS'de çıkan soruların konulara farklı açıdan bakılması gerekliliğinin; öğrencilerin eğitim fakültesinde verilen eğitime olan bakış açılarının olumsuz etkilediği, eğitim fakültesinde verilen eğitimi yetersiz, gereksiz, kalitesiz ve önemsiz olarak görmelerine yol açtığı saptanmıştır. Öğrenciler bu duruma neden olarak, özellikle eğitim fakültesi müfredatı ile KPSS'de çıkan derslerin farklı olması, sınavın test tekniği ile yapılıyor olması, eğitim fakültesindeki eğitimin sınava hazırlamak amaçlı değil de konuların sadece anlaşılmasına - öğrenilmesine yönelik işlenmesi ve test tekniği ve test tekniğinin püf noktalarının derslerde hiç yer almamasını

118 / Zeynel Abidin YILMAZ - Sema ALTUN YALÇIN - Sinan YALÇIN - Sakıp KAHRAMAN

göstermişlerdir. Bununla birlikte, eğitim fakültesindeki derslere çalışmaktansa KPSS'ye çalışmış olsalardı çok daha yerinde bir davranış sergilemiş olacaklarını ve bu zamana kadar eğitim fakültesindeki derslere çalışarak boşa zaman geçirdiklerini düşündükleri saptanmıştır.

3. "İlk defa alacağınız bir dersin içeriğini öğrendiğinizde bu derse olan tutumunuz KPSS de çıkıp çıkmama durumuna göre değişmekte midir? Nasıl? Neden?" sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar "Evet" ve "Hayır" kategorilerini oluşturmaktadır. "Evet" kategorisini oluşturan 6 öğrenci ilk defa aldıkları dersin önce KPSS'de çıkıp çıkmadığına baktıklarını ve KPSS'de çıkan derslere aktif katıldıklarını, derse karşı daha ilgili olduklarını, derisi dikkatle dinlediklerini ve derslerde devamsızlık yapmamaya dikkat ettiklerini belirtmekte oldukları belirlenmiştir. Ayrıca KPSS'de çıkmayan dersleri sadece geçmek için sınavdan sınava çalıştıkları, derslere gitmek istemedikleri, o derslere karşı ilgi ve dikkat eksikliği yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu düşüncelerini; *"Evet. KPSS'de çıkmayan derslere karşı psikolojik olarak amacımız sadece derisi geçmek olduğu için ve sınavdan sınava çalışıyoruz derslere gitmiyoruz eğer devamsızlık sıkıntı değilse."*, *"Yeni aldığımız derslerin öncelikle KPSS ile alakalı olup olmadığına bakıyoruz. Eğer KPSS ile ilgili ise derisi dinliyor sürekli katılıyoruz..."* ve *"KPSS derslerine daha çok önem verdiğimiz için o dersleri daha dikkatli dinledik."* gibi şekillerde düşüncelerini dile getirmişlerdir. "Hayır" kategorisini oluşturan öğrenci ise dersleri KPSS'de çıkma olasılığından çok öğretmenlik mesleğine ne katacağı açısından değerlendirdiğini düşündüğü tespit edilmiştir.

4. "KPSS sınavının sizin 1. 2. 3. ve 4. sınıftaki derslerinize çalışma ve öğrenme durumunuza etkisi var mı? Sınıf düzeyine göre değişmekte midir?" sorusuna öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar "Evet" kategorisini oluşturmaktadır. Öğrencilerin hepsi 1. ve 2. sınıflarda KPSS'nin önemini algılayamadıkları için KPSS kaygılarının 1. ve 2. sınıf derslerinde olumsuz bir etkisinin olmadığını fakat 3. ve 4. sınıf derslerine ise olumsuz etkisinin olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Özellikle 4. sınıfta fakülteden ve fakülte derslerinden koptuklarını, sadece KPSS ve KPSS'de çıkacak derslere odaklandıklarını belirttikleri saptanmıştır. Öğrenciler bu düşüncelerini genellikle *"Kesinlikle etkisi var. 1. ve 2. sınıfta okul dersleri ile ilgileniyoruz. 3 te biraz etkiliyor. Fakat 4. sınıfta hiçbir derse giresimiz gelmiyor. Eğer derste KPSS dışı bir ders ise bizi çok yıpratıyor. 4. sınıf bir öğrencinin okulla hiçbir alakası ve neredeyse iletişimi kalmıyor"* vb. sözlerle düşüncelerini dile getirmektedirler.

5. "KPSS'ye çalışırken KPSS sınavı algınız konuları öğrenmenize nasıl bir etkide bulunmaktadır? Neden?" sorusuna öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar "Olumlu" ve "Olumsuz" olmak üzere iki kategoriyi oluşturmaktadır. "Olumlu" kategorisini oluşturan iki öğrenci KPSS konularını mecburen öğrenmek zorunda olduklarından dolayı bu düşüncenin onları konuları öğrenmeye ve çalışmaya zorladığını ve bu durumun konuları öğrenmelerini kolaylaştırdığını düşündükleri tespit edilmiştir. Ö2 ve Ö4 kodlu öğrenciler bu düşüncelerini *"KPSS geleceğime yön vereceği ve benim iyi bir gelecek istediğimden ve bunu düşünerek çalıştığımdan kolaylaştırmaktadır."* ve *"Kolaylaştırmakta. Çünkü o konuları mecbur bilmek*

zorundasın ve bunu kendine şartlıyorsun. Kendi yöntemlerimizle çalışmayı daha kolay hallere getirmeye çalışıyoruz ve KPSS konuları üzerinde sürekli duruyoruz." gibi ifadelerle belirtmişlerdir. "Olumsuz" kategorisini oluşturan beş öğrenci ise; sınav kaygılarının kolay konuları bile anlamalarını, kolay soruları bile algılayıp çözmelerini ve konulara çalışmaya motive olmalarını zorlaştırdığını düşündükleri saptanmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğrencilerin KPSS algılarının ve bu algının öğrenme yaşantılarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, öğrencilerin KPSS'nin kendilerinde kaygı, korku, endişe, stres, kabus, maraton, geçilmez sınav, hayati değer taşıma ve başarılı olmak zorunluluğu gibi duygular yarattığını düşündükleri saptanmıştır. Bu sonuç Karaca (2011) ve Özsarı (2008)'nin çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Öğrencilerin bu algılarının öğrencilerin eğitim fakültesinde verilmekte olan derslere bakış açılarını genel olarak olumsuz etkilediği ve eğitim fakültesinde verilen eğitimi yetersiz, gereksiz, kalitesiz ve önemsiz olarak görmelerine yol açtığı saptanmıştır. Bununla birlikte, eğitim fakültesindeki derslere çalışmaktansa KPSS'ye çalışmış olmaları halinde çok daha yerinde bir davranış sergilemiş olacaklarını ve bu zamana kadar eğitim fakültesindeki derslere çalışarak boşa zaman geçirdiklerini düşündükleri saptanmıştır. Öğrencilerin eğitim fakültesi müfredatında bulunan ve KPSS'de çıkan dersleri büyük ilgiyle ve dikkatle dinledikleri, diğer derslere karşı ise ilgi ve isteklerinin azaldığı belirlenmiştir. Bu sonuç, Sezgin ve Duran (2011) tarafından yapılan çalışmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Yani öğretmen adaylarının KPSS'de çıkan dersleri KPSS'ye hazırlık olarak gördükleri için çok iyi dinledikleri, KPSS'de çıkacak soruları kaçırmamak için daha iyi anlamaya çalıştıkları, diğer derslere ise sadece dersten geçecek kadar çalıştıkları hatta o derslerin sınavına çalışmak bile istemedikleri tespit edilmiştir (Özsarı 2008; Kızılcaoglu, 2003; Tümkiye ve dig., 2007; Baştürk, 2007). Bu durumun eğitim fakültesinde derslerin işleme biçiminden, müfredatının KPSS ile uyumamasından, KPSS'de çıkan soruların konulara farklı açıdan bakılması gerekliliğinden, sınavın test tekniği ile yapıyor olmasından, eğitim fakültesindeki eğitimin sınava hazırlamak amaçlı değil de konuların sadece anlaşılmasına - öğrenilmesine yönelik işlenmesi ve test tekniği ve test tekniğinin püf noktalarının derslerde hiç yer almamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin KPSS algılarının sadece eğitim fakültesindeki derslere değil aynı zamanda KPSS'de çıkan derslere de olumsuz yansımalarının olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunun KPSS sınavı algılarının onların KPSS'ye çalışırken konuları kavramalarına ve anlamalarına olumsuz yansımalarının olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Sınav kaygılarının kolay konuları bile anlamalarını, kolay soruları bile algılayıp çözmelerini ve konulara çalışmaya motive olmalarını zorlaştırdığını düşündükleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin KPSS algılarının 1., 2., 3., ve 4. sınıftaki derslerini çalışma ve öğrenme durumlarına da etkisinin olduğu saptanmıştır. 1. ve 2. sınıflarda KPSS'nin önemini algılayamadıkları için KPSS kaygılarının 1. ve 2. sınıf derslerinde olumsuz

120 / Zeynel Abidin YILMAZ - Sema ALTUN YALÇIN - Sinan YALÇIN - Sakıp KAHRAMAN

bir etkisinin olmadığını fakat 3. ve 4. sınıf derslerine ise olumsuz etkisinin olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Özellikle 4. sınıfta fakülteden ve fakülte derslerinden koptukları, sadece KPSS ve KPSS'de çıkacak derslere odaklandıkları belirlenmiştir (Eraslan, 2005). Buna ek olarak, öğrencilerin KPSS algılarının eğitim fakültesinde ilk defa aldıkları dersin önce KPSS'de çıkıp çıkmadığına bakmalarına yol açtığı belirlenmiştir. Öğrencilerin KPSS' de çıkan derslere aktif katıldıkları, derse karşı daha ilgili oldukları, dersi dikkatle dinledikleri ve derslerde devamsızlık yapmamaya dikkat ettikleri saptanırken KPSS'de çıkmayan dersleri sadece geçmek için sınavdan sınava çalıştıkları, o derslere karşı ilgi ve dikkat eksikliği yaşadıkları ve hatta derslere gitmek istemedikleri belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları dikkate alınarak bazı önerilerde bulunulabilir:

1. KPSS ile eğitim fakültesindeki müfredat programının örtüşmesi sağlanabilir.
2. Öğretmen adayları eğitimini aldıkları alanlarda sınava tabi tutulabilir.
3. Öğretmen atamalarında, KPSS dışında alternatif değerlendirmeler dikkate alınabilir.

KAYNAKÇA

- Baştürk, R. (2007). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'na yönelik tutumları, *Çağdaş Eğitim*, 345.
- Brannigan, G. G. (1985). The research interview. In A. Tolor, (Ed.), *A Effective interviewing* (pp. 196-205). Springfield IL: Charles C. Thomas Pub.
- Doğan, C. (2005). Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunları. *Bilig*, 35.
- Eraslan, L. (2005). Kamu Personeli Seçme Sınavı'na hazırlanan öğretmen adaylarının psiko-sosyal durumlarının belirlenmesi. *Öğretmen Dünyası*, 12.
- İlhan, A. Ç. (2004). 21. yüzyılda öğretmen yeterlikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58.
- Karaca, E.(2011). Öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:23
- Kızılcıoğlu, A. (2003). Necatibey Eğitim Fakültesi sosyal bilgiler öğretmen adaylarının profili. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 87-105
- Kuran, K. (2002). Öğretmenlik mesleği (Niteliği ve Özellikleri), Türkoğlu, A. (Ed). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, Ankara, Mikro Yayınları.

- Mcmillan, J. H, ve Schumacher, S. (2009). *Research in education. Evidence-based inquiry* (7. Baskı). Boston: Pearson. Allyn And Bacon.
- Özoğlu, M.(2010). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları, *Seta Analiz*, Sayı 17.
- Özsarı, İ. (2008). *Eğitim fakóltesi son sınıf öğrencilerinin KPSS merkezi sınavı odaklı gelecek kaygıları ve mesleki beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Sezgin, F. ve Duran, E.(2011). KPSS’nin öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *TSA*, 15(3). 9-22
- Sünbül, A.M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *Eğitim Yönetimi*, 2(4).
- Tümkaya, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS’ye girecek mezun ve son sınıf öğretmen adaylarının umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (2), 953-974.
- Türer, A. (2009). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve Sorunlar-I. public.cumhuriyet.edu.tr/aturer/ogretmenyetistirme.html. Erişim Tarihi: 17.06.2012.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.